

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/201/2020
Identifikačné číslo spisu: 4211218992
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Branislav Král
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4211218992.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X.. H. V., správcu konkurznej podstaty úpadcu Jednota, spotrebné družstvo Komárno v likvidácii, so sídlom v Komárne, Petófiho 7, IČO: 00 168 858, zastúpeného JUDr. Róbertom Faturom, advokátom, so sídlom v Považskej Bystrici, Centrum 18/23, proti žalovanej X.. O. I., narodenej XX. Q. XXXX, bývajúcej v S.Á. - K. W., S.. Z. X, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8 C 332/2011, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 a proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. novembra 2018 sp. zn. 7 Co 199/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. novembra 2018 sp. zn. 7Co 199/2018 odmieta.

Dovolanie žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 odmieta.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. septembra 2014 č. k. 8 C 332/2011-388 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 48 613,24 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V časti o zaplatenie sumy 11 873,46 eur s príslušenstvom, konanie pre späťvzatie žaloby v tejto časti zastavil (§ 96 ods. 1 OSP). Vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania si vymienil po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 8 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní a ustanoveniami § 420 ods. 1, § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, konštatujúc, že žaloba v časti týkajúcej sa sumy 48.613,24 eur bola dôvodne podaná. Mal za preukázané, že žalobca bol uznesením Krajského súdu Bratislava č. k. 6K 417/99-347 z 25. októbra 2004 ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu: Jednota spotrebné družstvo Komárno v likvidácii, IČO: 00 168 858, so sídlom v Komárne, Petófiho 7, pričom pred ním túto funkciu vykonávala žalovaná. Rovnako mal za preukázané, že žalovaná bola rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 14T/158/2011-2160, právoplatným 11. júla 2013, uznaná vinnou zo spáchania prečinu

porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. c), ods. 3 Trestného zákona a prečinov podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Trestného zákona, za čo jej bol uložený úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov s tým, že jej bol výkon trestu podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a uložený probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe. Zároveň jej bola uložená povinnosť nahradiť škodu v skúšobnej dobe, spôsobenú trestným činom a zákaz činnosti spojený s hospodárením s cudzím majetkom v trvaní 5 rokov a poškodená - JEDNOTA, spotrebné družstvo Komárno v likvidácii, bola odkázaná s jej nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

3. Vzhľadom na to, že žalobca vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej odôvodňoval tým, že žalovaná od kupujúcich prevzala kúpnu cenu dohodnutú v kúpnych zmluvách, avšak tieto sumy do konkurznej podstaty odovzdala len čiastočne, prípadne ich neodovzdala vôbec, súd dokazovanie zameral na zistenie toho, v akej sume žalovaná prevzala kúpne ceny podľa žalobcom uvádzaných kúpnych zmlúv a či prevzaté sumy odovzdala do konkurznej podstaty úpadcu Jednota SD Komárno. Zistil, že žalovaná ako správkyňa konkurznej podstaty úpadcu Jednota SD Komárno uzatvorila dňa 28. februára 2003 kúpnu zmluvu so spoločnosťou RUBIN-H s. r. o. ako kupujúcim, na základe ktorej boli prevedené do vlastníctva kupujúceho nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. G. R., rozostavaná stavba, obchodný dom bez pozemku na parcele č. 303/7 a 307/5. Kúpna cena tejto nehnuteľnosti bola dohodnutá v súlade so znaleckým posudkom Ing. Tibora Szaba pod č. 32/2003 v sume 6 706,83 eur (202 050,- Sk). Podľa pokladničného dokladu z 29. decembra 2003 žalovaná od kupujúceho prevzala sumu 1 727,74 eur (52 050,- Sk). Zo záverov znaleckého posudku č. 2/2011 Ing. Angeliky Csjernyikovej vyplynulo, že podľa účtovných dokladov konkurznej podstaty úpadcu Jednota SD Komárno v likvidácii ohľadne označenej kúpnej zmluvy, bola splatná v deň podpisu zmluvy, účtovná jednotka účtovala dňa 29. decembra 2003 prijatie zálohy kúpnej ceny od kupujúceho v sume 1 727,74 eur (52 050,- Sk). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná v deň podpisu kúpnej zmluvy prevzala kúpnu cenu vo výške 6 706,83 eur (202 050,- Sk), ale do účtovníctva konkurznej podstaty ju zaevidovala len vo výške 1 727,74 eur (52 050,- Sk). Preto mal za to, že do konkurznej podstaty nebola žalovanou odovzdaná suma 4 979,09 eur (150 000,- Sk), o ktorú sa žalovaná na úkor úpadcu bezdôvodne obohatila, a to plnením bez právneho dôvodu. Takéto bezdôvodné obohatenie bola žalovaná povinná vydať do konkurznej podstaty.

4. Pokiaľ išlo o fiktívnu nájomnú zmluvu č. 1/A/2002 z 1. novembra 2002, súd zistil, že ako prenajímateľ bytu bol v zmluve uvedený F. K., ktorý mal podľa uvedenej zmluvy prenajať v prospech úpadcu priestory bytu v Komárne na ul. Pohraničnej č.7 za nájomné vo výške 481,31 eur (14 500,-Sk) mesačne. Predmetná nehnuteľnosť bola vo vlastníctve samotnej žalovanej a nájomca F. K. na adrese uvedenej v zmluve nikdy nebýval, o uzavretí zmluvy nemal vedomosť, čo uviedol na výsluchu na polícii. Zo znaleckého posudku z 10. júna 2011, vypracovaného v rámci trestného konania súd zistil, že na nájomnom bola z pokladne úpadcu za obdobie od novembra 2002 do decembra 2004 vyplatená suma v celkovej výške 17 001,93 eur. O vyplatení nájomného rozhodovala žalovaná, ktorá hotovosť zakaždým prevzala z pokladne osobne a jednotlivé výdavkové pokladničné doklady podpísala namiesto údajného prenajímateľa jeho menom a peniaze mu nikdy neodovzdala, ale si ich nechala pre vlastnú potrebu. Súd preto konštatoval, že žalovaná sa na úkor úpadcu bezdôvodne obohatila (plnením bez právneho dôvodu) vo výške 17 001,93 eur, ktoré je preto povinná vydať do konkurznej podstaty úpadcu.

5. Súd prvej inštancie za dôvodnú vyhodnotil žalobu aj v časti uplatnenej sumy 26 632,22 eur (802 322,50 Sk), keď zistil, že žalovaná dňa 1. marca 2000 uzavrela so svojím synom U. Z. zmluvu na obstaranie vecí za dohodnutú odmenu vo výške 331,94 eur (10 000,-Sk) mesačne. Predmetná odmena bola synovi žalovanej vyplatená napriek tomu, že žalovaná o výkone jeho prác a iných činností nevedela žiadnu evidenciu, v dôsledku čoho nevedela preukázať efektívnosť vykonaných prác za obdobie od 9. februára 2000 do 31. decembra 2002, rok 2003 a 2004. Súd mal za to, že žalovaná ako správkyňa konkurznej podstaty porušila týmto svoje zákonné povinnosti upravené zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorý v ustanovení § 8 ods. 2 upravuje povinnosť správcu pri výkone svojej funkcie postupovať s odbornou starostlivosťou s tým, že zodpovedá za škodu vzniknutú porušením povinností uložených zákonom, prípadne súdom. Zo znaleckého posudku č. 2/2011 z 10. júna 2011, vypracovaného v rámci trestného konania, vyplynulo, že žalovaná porušila povinnosti stanovené

zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve. Na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobe vyhovel aj v časti zaplatenia sumy 26 632,22 eur. Celkovo tak žalobe vyhovel až do výšky žalovanej sumy 48 613,24 eur, ktorá zostala predmetom konania po čiastočnom späťvzati žaloby. V časti zaplatenia úrokov z omeškania vo výške 15% zo sumy 48 613,24 eur od 25. októbra 2004 do zaplatenia súd žalobu zamietol majúc za to, že žalovaná sa nemohla dostať do omeškania s plnením dlhu pred uplynutím lehoty danej jej týmto rozsudkom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Rozhodnutie o trovách konania súd ponechal na samostatné rozhodnutie v zmysle § 151 ods. 3 OSP, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

6. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na základe odvolania žalobcu i žalovanej uznesením z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 odvolanie žalovanej odmietol a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku (týkal sa úrokov z omeškania) zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Odvolanie žalovanej odmietol ako oneskorene podané, keď vychádzal zo zistenia, že žalovanej bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený 6. novembra 2014 (č. l. 394 spisu), lehota na podanie odvolania jej uplynula 21. novembra 2014 (v piatok riadny pracovný deň), pričom žalovaná podala odvolanie na pošte až 24. novembra 2014, t. j. po lehote. Taktiež poukázal na to, že uznesením Okresného súdu Komárno č. k.8C 332/2011-411 z 9. apríla 2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 Co 533/2015 z 9. januára 2017 nebolo vyhovené žiadosti žalovanej o odpustenie zmeškania (odvolacej) lehoty.

8. Odvolací súd zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu vo zvyšnej časti, týkajúcej sa úrokov z omeškania zamietol, odôvodnil tým, že súd prvej inštancie pochybil pri stanovení momentu, kedy sa žalovaná dostala do omeškania s plnením dlhu.

9. Následne súd prvej inštancie rozsudkom z 18. septembra 2017 č. k. 8 C 332/2011-473 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 15% ročne zo sumy 48 613,24 eur od 17. marca 2017 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

10. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že predmetom konania (po zrušení rozsudku č. k. 8 C 332/2011-388 z 29. septembra 2014 v jeho zamietajúcej časti a vrátení veci odvolacím súdom) zostal nárok žalobcu na úroky z omeškania, ktorých priznania sa žalobca domáhal vo výške 15% ročne zo sumy 48.613,24 eur od 17. júna 2006 (t. j. od doručenia výzvy žalovanej). Výkonaným dokazovaním zistil, že listom z 12. marca 2007 žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie škody do 5 dní od doručenia výzvy, čo žalovaná nepoprela a preto s poukazom na ustanovenie § 151 ods. 1 CSP mal za to, že toto skutkové tvrdenie bolo nesporné. S poukazom na ustanovenie § 517 ods. 1, 2, § 559 ods. 1, 2 a § 563 Občianskeho zákonníka potom prijal záver, že žalovaná svoj dlh riadne a včas nesplnila a dostala sa do omeškania so zaplatením sumy 48 613,24 eur od 17. marca 2007 (t. j. deň po uplynutí lehoty na plnenie uvedenej vo výzve z 12. marca 2007), majúc za to, že žalovaná bola povinná plniť prvý deň po tom, čo ju o plnenie žalovaný požiadal (§ 563 Občianskeho zákonníka). Vo zvyšku požadovaných úrokov z omeškania (za obdobie pred 17. marcom 2007) súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

11. Krajský súd v Nitre na základe odvolania žalovanej rozsudkom z 8. novembra 2018 sp. zn. 7Co/199/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku potvrdil a vo výroku o trovách prvoinštančného konania ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

12. Za správny považoval záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaná sa dostala do omeškania so zaplatením sumy 48 613,24 eur od 17. marca 2007 a preto bola povinná od tohto okamihu platiť i príslušný úrok z omeškania. Žalovanou namietané premlčanie toho nároku nepovažoval za dôvodné, pretože požadované úroky z omeškania ako príslušenstvo sa viazali k pohľadávke 48 613,24 eur, vyplývajúcej zo záväzkového vzťahu, ktorý podliehal režimu ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho

zákonníka. Pokiaľ išlo o výrok o trovách prvoinštančného konania konštatoval, že súd nemohol žalobcovi priznať nárok na náhradu trov vo výške 100 %, pretože žalobca nemal vo veci plný úspech.

13. Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. novembra 2018 sp. zn. 7 Co 199/2018 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 (išlo o potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, ktorým nevyhovelo žiadosti žalovanej o odpustenie zmeškania odvolacej lehoty) podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila ustanovením § 420 písm. d/, f/ CSP. Namietala, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (prekážka „res iudicata“), keď jej súdy v tomto konaní uložili povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 48 613,24 eur, ktorá však už v sebe zahŕňala aj sumu 17 001,93 eur/512 000 Sk (vyplatenú titulom nájomného za obdobie november 2002 - december 2004), na zaplatenie ktorej bola zaviazaná trestným rozsudkom sp. zn. 14T 158/2011 z 11. júla 2013, ktorým jej bola uložená povinnosť, aby v skúšobnej dobe nahradila škodu spôsobenú trestným činom. Rovnako jej bola rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 6 C 193/2007 z 15. októbra 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 126/2014 z 3. septembra 2014 uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 71 782,84 eur, ktorá zahŕňala aj sumu 4 979,09 eur (titulom neodvedenia kúpnej ceny z uzavretej kúpnej zmluvy so spoločnosťou RUBIN - H, s. r. o., Komárno), priznanú v tomto konaní. V ďalšom (pokiaľ išlo o rozsudok odvolacieho súdu z 8. novembra 2018 sp. zn. 7 Co 199/2018) namietala, že jej súd v konaní odňal právo na obhajobu. Nestotožnila sa s rozhodnutím súdov, ktorým priznali žalobcovi príslušenstvo pohľadávky, najmä v otázke určenia začiatku jej omeškania. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia odvolacieho (i prvoinštančného) súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14. Žalovaná podaním z 2. júna 2020 (č. l. 574) rozšírila svoje dovolanie o ďalší dovolací dôvod, spočívajúci v tom, že súdy podľa nej procesne pochybili, keď rozhodli „ultra petitum“, nakoľko žalobca na pojednávaní konanom dňa 29. septembra 2014 uviedol, že po čiastočnom späťvzati žaloby vo výške uplatnenej istiny 11 873,46 eur, si v konaní naďalej uplatňuje už len nárok na zaplatenie sumy 43 634,15 eur. Súdy mu však priznali sumu 48 613,24 eur, teda nad rámec uplatneného nároku.

15. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). Týmto sa prejavuje prísny koncentračný režim sporového konania ustanovený hranicou lehoty na podanie dovolania. Nakoľko žalovaná rozšírila dovolanie (o dovolací dôvod uvedený v bode 14 tohto rozhodnutia) až po uplynutí lehoty na podanie dovolania (táto uplynula 1. apríla 2019), dovolací súd nemohol na tento dovolací dôvod v ďalšom prihliadať. Dovolací súd však dodáva, že skutočnosť, že žalobca na pojednávaní 29. septembra 2014 (č. l. 383) zotrval na zaplatení sumy 43 634, 15 eur s príslušenstvom, predstavovalo iba chybu v jeho výpočte, keďže zobral späť žalobu ohľadne sumy 11 873,46 eur, čo potom pri sume uplatnenej žalobou vo výške 60 486,70 eur, ich rozdiel predstavovalo sumu 48 613,24 eur (60 486,70 eur - 11 873,46 eur).

16. Žalobca vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie žalovanej odmietnuť.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ resp. „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) pri skúmaní podmienok dovolacieho konania zistil, že dovolanie žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 bolo podané oneskorene a dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. novembra 2018 sp. zn. 7 Co 199/2018 treba odmietnuť.

18. Pokiaľ žalovaná napadla dovolaním uznesenie Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 treba uviesť, že podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

19. Podľa § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Podľa § 121 ods. 3, 5 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť, to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

21. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu bolo doručené žalovanej dňa 29. marca 2017 (č. l. 432 spisu). Zákonná dvojmesačná lehota začala plynúť dňom 29. marca 2017 a uplynula 29. mája 2017 (pondelok - riadny pracovný deň). Dovolanie žalovanej bolo podané 1. apríla 2019 (čl. 547 spisu) prostredníctvom poštovej prepravy, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty. V spore nebolo vydané opravné uznesenie, a preto nepripadá do úvahy použitie ustanovenia § 427 ods. 1 (veta druhá) CSP.

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 podľa § 447 písm. a/ C. s. p. odmietol ako oneskorene podané. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

23. Pokiaľ ide o dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. novembra 2018 sp. zn. 7 Co 199/2018, z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že dovolaním napadnutý rozsudok bol žalovanej doručený dňa 30. januára 2019 (doručenka č. l. 530 spisu) a preto koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania, počítanej od doručenia napadnutého rozhodnutia dovolateľke, pripadol na 30. marca 2019. Nakoľko koniec lehoty pripadol na deň pracovného pokoja (sobota), podľa § 121 ods. 4 CSP bolo potrebné považovať za posledný deň lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň, a teda lehota na podanie dovolania uplynula polnocou dňa 1. apríla 2019 (pondelok). Dovolanie žalobkyne z 31. marca 2019 bolo podané 1. apríla 2019 (čl. 547 spisu) prostredníctvom poštovej prepravy, teda včas.

24. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

25. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

26. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného procesu osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 109/2018, 1 Cdo 111/2018, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

27. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

28. V danom prípade žalovaná uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. d/ a f/ CSP. Dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 420 písm. d/ CSP je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, alebo rozhodnutie ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (prekážka *res iudicata*). Žalovaná vo svojom dovolaní uviedla, že tu existuje prekážka veci rozhodnutej, nakoľko už bolo o tom istom nároku právoplatne rozhodnuté, a to trestným rozsudkom sp. zn. 14T 158/2011 z 11. júla 2013, ktorým jej bola uložená povinnosť, aby v skúšobnej dobe nahradila škodu (pozostávajúcu aj z časti priznanej sumy 17 001, 93 eur) spôsobenú trestným činom a rovnako jej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 71 782, 84 eur (zahŕňajúcu v tomto konaní priznanú sumu 4 979,09 eur) rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 6 C 193/2007 z 15. októbra 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 126/2014 z 3. septembra 2014.

29. Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia vedie v každom štádiu konania bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec, o ktorej už bolo prv právoplatne rozhodnuté. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Z hľadiska totožnosti osôb nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

30. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prisvedčiť dovolateľke, že právoplatný rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 8 C 332/2011-473 z 18. septembra 2017 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 7 Co 199/2018 z 8. novembra 2018 zaväzujúci dovolateľku zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 15% ročne zo sumy 48 613,24 eur od 17. marca 2017 do zaplatenia zakladá prekážku veci rozsúdenej v pomere k trestnému rozsudku Okresného súdu Komárno sp. zn. 14T 158/2011 z 11. júla 2013. V tomto rozsudku totiž trestný súd nezaviazal žalovanú k náhrade škody postupom podľa § 287 a nasl. Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.) v tzv. adhéznom konaní, ale iba v rámci uloženia podmienčného odkladu výkon trestu odňatia slobody a nariadeného probačného dohľadu jej uložil príkaz nahradiť v skúšobnej dobe škodu spôsobenú trestným činom (§ 51 ods. 4 písm. c/ v tom čase účinného Trestného zákona). Uvedený príkaz však nie je rozhodnutím o samotnej škode a jej výške, ktorú je odsúdený povinný zaplatiť poškodenému (ani ho nenahrádza), ktoré by bolo vydané v tzv. adhéznom konaní. Výrok o povinnosti obžalovaného na náhradu škody, vydaný v adhéznom konaní (postupom podľa § 287 a nasl. Trestného poriadku) musí totiž presne označovať osobu oprávneného (poškodeného) a nárok, ktorý mu bol prisúdený, a to z hľadiska jeho opodstatnenosti aj výšky (§ 287 ods. 2 Trestného poriadku). Iba výrok o náhrade škody, ktorý spĺňa všetky tieto náležitosti môže mať potom náležitosti exekučného titulu, zakladajúceho prekážku „*res iudicata*“. Iba (vo všeobecnosti) samotné uloženie príkazu nahradiť v skúšobnej dobe škodu spôsobenú trestným činom (podľa § 51 ods. 4 písm. c/ Trestného zákona), nie je rozhodnutím o škode vydaným v adhéznom konaní podľa ustanovení Trestného poriadku, a preto prekážku „*res iudicata*“ vo vzťahu k rozhodnutiu civilného súdu o náhrade škody, nezakladá. Navyše v tomto konaní (pokiaľ išlo o nárok na zaplatenie sumy 17 001,93 eur) súdy rozhodovali o nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, a nie o nároku na náhradu škody, pričom rozsudok v časti priznanej istiny nadobudol právoplatnosť. Možno konštatovať, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespôsobuje prekážku „*res iudicata*“ ohľadne priznanej sumy 17 001,93 eur vo vzťahu k právoplatnému rozsudku Okresného súdu Komárno sp. zn. 14T 158/2011 z 11. júla 2013. Dovolanie žalovanej nebolo preto v tejto časti dôvodné (§ 447 písm. c/ CSP).

31. V ďalšom dovolací súd skúmal, či táto prekážka nastala vo vzťahu k rozhodnutiu o priznaní sumy 4 979,09 eur (titulom neodvedenia kúpnej ceny z uzavretej kúpnej zmluvy so spoločnosťou RUBIN - H, s. r. o., Komárno) žalobcovi rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 6 C 193/2007 z 15. októbra 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 126/2014 z 3. septembra 2014. Pred posúdením vyššie uvedenej skutočnosti, však bolo potrebné si najskôr uvedomiť, že žalovaná dovolaním včas napadla iba rozsudok odvolacieho súdu z 8. novembra 2018 sp. zn. 7 Co 199/2018, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie iba ohľadne priznaného príslušenstva. Pokiaľ išlo o priznanie samotnej istiny, tu odvolací súd uznesením z 12. januára 2017 sp. zn. 7 Co 532/2015 odvolanie žalovanej, ako oneskorene podané odmietol. Vec v tejto časti je právoplatne skončená a preto nemôže vyššie označený rozsudok odvolacieho súdu, vytvárať existenciu prekážky „res iudcata“ vo vzťahu k istine v sume 4 979,09 eur, ktorá mala byť žalobcovi priznaná vyššie označeným rozsudkom Okresného súdu Komárno v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre. Žalovaná preto neopodstatnene namieta, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou podľa § 420 písm. d/ CSP.

32. Ďalší dovolací dôvod, ktorý žalovaná vo svojom dovolaní uplatnila bol § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bez bližšieho odôvodnenia potom namietala, že jej odvolací súd odňal právo na obhajobu. Ako už bolo uvedené, dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), pričom dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

33. V zmysle § 428 CSP je dovolateľ povinný o. i. uviesť, z akých dôvodov dovolaním napadnuté rozhodnutie považuje za nesprávne, a tento dovolací dôvod (resp. dôvody) vymedziť spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Uvedené je podstatné a smerodajné aj pre samotný dovolací súd, pretože ten je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, tak ako sa to stalo aj v prejednávanej veci, tento nedostatok má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

34. Odhliadnuc od skutočnosti, že žalovaná dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP nevyhradila spôsobom predpokladaným v § 431 až § 435 CSP (a teda nekonkretizovala, v čom jej mal odvolací súd odňať právo na obhajobu), dovolací súd uvádza, že v prípade osoby žalovanej ide o stranu sporu, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (č. l. 595) a teda sa ňu poučovacia povinnosť súdu o práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, nevzťahovala (§ 160 ods. 3 písm. a) CSP). Napriek tomu, jej súd prvej inštancie pred každým pojednávaním spolu s predvolaním, zasielal i poučenie o procesných právach, vrátane práva žiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov podľa § 30 OSP, resp. práva zvoliť si advokáta a o možnosti a podmienkach obrátiť sa na Centrum právnej pomoci podľa § 160 ods. 2 CSP. Ak potom žalovaná (napriek riadnemu poučeniu zo strany súdu) toto právo nevyužila, nemôže v súčasnosti tvrdiť, že jej odvolací súd odňal právo na obhajobu.

35. Napokon z obsahu spisu nevyplýva žiadne porušenie práva na obhajobu žalovanej, ktorého by sa mal odvolací súd v odvolacom konaní dopustiť. Po vyhlásení rozsudku súdom prvej inštancie dňa 18. septembra 2017, žalovaná ani v podanom odvolaní (a ani v priebehu tohto odvolacieho konania) nenamietala odňatie jej práva na obhajobu, keď poukazovala iba na to, že je invalidnou dôchodkyňou a preto žiadala o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

36. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej podané podľa § 420 písm. f/ CSP proti rozsudku odvolacieho súdu pre nevymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, odmietol (§ 447 písm. f/ CSP).

37. Pokiaľ žalovaná v dovolaní nesúhlasí s rozhodnutím konajúcich súdov, ktorým priznali žalobcovi príslušenstvo pohľadávky (najmä pokiaľ išlo o začiatok jej omeškania), posudzujúc jej podanie podľa obsahu je zjavné, že namieta nesprávne právne posúdenie veci. Nesprávne právne posúdenie veci je prípustným dovolacím dôvodom len, ak sa týka takej právnej (a nie skutkovej) otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP), pričom dovolateľ je povinný tento dovolací dôvod vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva táto nesprávnosť (§ 432 ods. 2 CSP). V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu žalovaná ani v tomto smere nevymedzila uplatnený dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Nenastolila, nevymedzila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedla, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia. Jej dôvody možno považovať len za polemiku, resp. za jednoduchý nesúhlas s rozhodnutiami súdov.

38. Ak v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie doplnil alebo nedostatok v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP a dopadá na odstraňovanie vady principiálne povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom, ak o takejto povinnosti nebol dovolateľ (vôbec alebo riadne) poučený v odvolacom konaní; tu ale o takýto prípad nejde.

39. Vzhľadom na to, že dovolateľka ňou uplatnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci nevymedzila spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolaciemu súdu neostávalo iné, než jej dovolanie smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu aj v tejto časti podľa § 447 písm. f/ CSP odmietnuť.

40. Dovolací súd sa vzhľadom na spôsob rozhodnutia osobitne nezaoberal návrhom žalovanej na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP.

41. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi (úspešnému v dovolacom konaní) priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.